

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор школи

_____ Юрій ШЕВЧЕНКО

наказ від _____ 2023 № _____

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Комунального закладу Сумської обласної ради
«Косівщинська спеціальна школа»**

на 2023-2024 навчальний рік,

складена на основі Типових освітніх програм:

- для 1-4-х класів – за типовою освітньою програмою на основі Нової української школи (наказ Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами», зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 16.08.2018 № 917, (додаток 1);

– для 5,6 класів – за типовими освітніми програмами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 № 1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами», зі змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2022 № 769 (додатки 3,19);

- для 7-10 класів – за типовими освітніми програмами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 № 627 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» (таблиця 8)

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою

протокол від _____ 2023 № _____

Вступ

Освітня програма Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа» (далі – Закладу) на 2023-2024 навчальний рік (далі – освітня програма) складена для типу закладу «спеціальна школа – заклад загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку, фізичними та/або сенсорними порушеннями», що створено для осіб з порушеннями слуху.

Освітня програма розроблена на основі таких нормативних документів: Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державних стандартів повної загальної середньої освіти:

на рівні початкової освіти (в 1 - 4 класах) – Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого 2018 року № 87);

на рівні базової середньої освіти: в 5,6 класах – Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898); в 7 - 10 класах – Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392);

Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти:

на рівні початкової освіти (в 1 - 4 класах) – Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами (додаток 1), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814, зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 16.08.2018 № 917 «Про внесення змін у додатки до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814»;

на рівні базової середньої освіти: в 5-6 класах – Типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 № 1317, зі змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2022 № 769 (додатки 3,19); в 7 - 10 класах – Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 № 627 (таблиця 8).

Освітній процес організовується за такими циклами відповідно до рівнів освіти:

перший цикл початкової освіти – адаптаційно-ігровий (перший і другий роки навчання);

другий цикл початкової освіти – основний (третій і четвертий роки навчання);

перший цикл базової середньої освіти – адаптаційний (п'ятий і шостий роки навчання);

другий цикл базової середньої освіти – базове предметне навчання (сьомий – десятий роки навчання).

У 2023/2024 навчальному році пріоритетними є такі напрями освітньої діяльності:

продовження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа»;

впровадження у 5,6 класах нового Державного стандарту базової середньої освіти;

організація процесу мінімізації освітніх втрат через переривання його звичного перебігу, викликаного тривалими карантинами, військовим станом;

посилення роботи з національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції;

просвіта з питань особистої безпеки;

організація навчальної діяльності здобувачів освіти та способів побудови зворотного зв'язку в умовах очної, дистанційної, змішаної форм навчання;

психологічні аспекти організації освітнього процесу в умовах воєнного/післявоєнного стану.

Освітня програма Закладу передбачає корекційно-розвитковий складник та виховний складники, що враховують специфіку розвитку та потреби учнів. Освітня програма схвалюється педагогічною радою Закладу та затверджується директором.

На основі освітньої програми Заклад складає навчальний план та річний навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі. З урахуванням безпекової ситуації та побажань батьків учнів організація освітнього процесу може здійснюватись в очному і дистанційному режимах, або за змішаним форматом, що поєднує очний і дистанційний режими. Таке поєднання можливе, зокрема, для різних груп одного класу: частина учнів класу навчаються очно, інша – дистанційно, в синхронному або асинхронному режимі (з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі).

Заклад може організувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. При цьому обсяг навчального часу, що забезпечується в синхронному режимі, визначається педагогічним працівником і може бути менше обсягу, зазначеного в пункті 7 розділу I чинного Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти.

За потреби Заклад може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), реалізувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Форма організації освітнього процесу в Закладі визначається рішенням обласної військово-цивільної адміністрації. Форма організації освітнього процесу для конкретного учня визначається батьками та залежить від безпекової ситуації в кожному населеному пункті. Якщо батьки не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть обрати дистанційну форму або індивідуальний графік навчання, або перевести дитину на сімейну чи екстернатну форму навчання. Для учнів класу, всі батьки яких оберуть онлайн навчання, у Закладі можуть організовуватись окремі класи з дистанційною формою організації освітнього процесу. Також, за допомогою комп'ютерної техніки та роботи Інтернету, можуть бути створені можливості для дистанційного спостереження за уроком, участі в уроці в режимі онлайн або перегляду відеозапису уроків.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. № 2205, зі змінами від 01.08.2022 №1371).

***Стратегії адаптації освітнього процесу в умовах зміни режимів навчання
(Перехід на змішане навчання (онлайн, офлайн) та дистанційне навчання,
очне навчання)***

Дистанційна форма навчання запроваджується в цілому по Закладу або для окремих класів чи учнів з урахуванням безпекової ситуації в регіоні та побажань учасників освітнього процесу (серед учнів та батьків проводиться опитування щодо форми навчання в умовах воєнного стану). Перехід на

дистанційну форму навчання погоджується з Департаментом освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації та затверджується наказом керівника закладу. Організація очного навчання погоджується з військовою адміністрацією. Освітній процес здійснюється в офлайн або онлайн режимі, відповідно до розкладу занять та режиму роботи закладу.

Визначається відповідальна особа – координатор дистанційного навчання. Проводиться анкетування учнів для виявлення забезпеченості технічними засобами та визначення форм організації навчання.

Заняття проводять в синхронному та асинхронному режимах. Синхронне навчання вимагає від учасників освітнього процесу одночасної присутності у віртуальному середовищі хмарного сервісу або програми, здійснюється шляхом організації одночасної зустрічі учасників навчання через різноманітні сервіси для онлайн-спілкування (Google Meet, Zoom). Асинхронне навчання здійснюється не в режимі реального часу, а обмежене конкретними періодами часу за допомогою сервісу Google (Classroom), месенджерів Viber, WhatsApp, сервісу онлайн-тестів «На урок», інструментів цифрового навчання Padlet, «Мій Клас», YouTube, LearningsApps.org. (наприклад, застосування кейс-технологій, заснованих на використанні наборів текстових, аудіо-, візуальних та мультимедійних навчально-методичних матеріалів та їх передача для самостійного опрацювання).

Освітній процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є урок, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші.

Взаємодія між учасниками освітнього процесу під час дистанційного навчання

Організація дистанційного навчання передбачає: проведення онлайн-уроків, доступ до різноманітних електронних навчальних матеріалів, оперативна інформація, коментарі щодо виконання робіт, отримання робіт учнів (тести чи виконані роботи у зошитах), оцінювання та зворотній зв'язок щодо виконаних робіт (коментарі), можливість поставити питання та отримати відповідь поза межами онлайн-уроку.

Завдання батьків – створити умови, щоб дитина могла навчатися вдома, завдання вчителів – навчати і давати зворотний зв'язок. Зі свого боку батьки зобов'язані забезпечити належні умови для навчання, сприяти виконанню дитиною завдань.

Учитель зобов'язаний виконувати освітню програму для досягнення учнями передбачених результатів навчання. Учитель повинен надати

інформацію щодо обсягу та змісту навчального матеріалу, завдань на його закріплення, перевіряти й оцінювати їх та надавати відгуки про виконані завдання.

Учні мають опрацьовувати навчальні матеріали для оволодіння відповідними компетентностями та досягнення передбачених освітньою програмою результатів навчання, дотримуючись принципу академічної доброчесності.

Алгоритм переходу закладу освіти на дистанційну форму навчанням

Перед початком роботи проводяться онлайн-конференції з учнями та їхніми батьками, обговорення форм співпраці та інші організаційні питання, координація роботи всіх у зручному форматі. На сайті школи розміщується розклад занять і загальний алгоритм дій під час дистанційного навчання. Розклад онлайн-уроків розміщується на сайті закладу в розділі «Дистанційне навчання. Розклад уроків, завдання з навчальних предметів, оперативна інформація розміщуються на платформі Google Classroom, в групах класу Viber.

Отримання навчальних матеріалів здійснюється з урахуванням специфіки початкової, основної школи, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному та асинхронному режимі за допомогою сервісів Google (Classroom, Gmail), месенджерів Viber, WhatsApp, Skype, Zoom, сервісу онлайн-тестів «На урок», інструментів цифрового навчання Padlet, «Мій Клас», YouTube, LearningsApps.org. тощо) Онлайн-уроки проводяться з використанням сервісів Google Meet, Zoom тощо.

Альтернативні форми організації навчання здобувачів освіти, не забезпечених технічними засобами навчання:

- за умови нерегулярного доступу до Інтернету - асинхронний режим спілкування між суб'єктами дистанційного навчання (забезпечується передача інформації через E-mail, Viber, Messenger, WhatsApp і тощо);
- за умови повної відсутності доступу до Інтернету або незабезпеченості ТЗН - телефонний зв'язок, поштове листування, сімейна форма освіти.

Дистанційне навчання базується на принципі гнучкості місця, часу, темпу та траєкторії навчання. Учням надається вибір у тому, які завдання виконувати, у якому порядку, за яким розкладом (у межах навчального тижня).

Кожен учитель коригує власні календарно-тематичні плани, оптимізує матеріал та очікувані результати, заплановані на період дистанційного навчання (вилучає несуттєві фрагменти, комбінує матеріал кількох тем в

одну). Також переглядаються очікувані результати навчання і встановлюється дещо нижчий їх рівень або цілком вони коригуються, якщо в умовах дистанційного навчання їх досягнення є надто складним.

Особливості організації навчання учнів Закладу, які виїхали з України внаслідок військового стану і здобувають освіту одночасно в країні перебування:

- розклад онлайн-уроків складається з урахуванням, за можливості, зайнятості учнів протягом дня в закладі освіти країни перебування;
- не вносяться до розкладу предмети вибіркового освітнього компоненту;
- не вносяться до розкладу предмети, вивчення яких передбачено у закордонній школі, якщо освітні програми у цілому не відрізняються від навчальних програм, які використовуються у закладі;
- застосовуються, за можливості, асинхронне навчання з використанням відеозаписів уроків;
- батьки, інші законні представники можуть взяти в закладі освіти, де навчається дитина за місцем перебування, інформаційну довідку, із зазначенням часу перебування в школі протягом дня, переліку предметів, що вивчаються в навчальному році, особливостей системи оцінювання, яку використовують у закладі освіти з указанням найвищого та найнижчого балів, а також результатів оцінювання учня в закордонній школі;
- результати оцінювання навчальних досягнень учнів в закордонній школі, які вказані в інформаційній довідці, можуть бути зараховані вчителем як підсумкове оцінювання за семестр та за рік;
- розклад уроків та особливості організації освітнього процесу узгоджується з батьками таких учнів.

Координація освітнього процесу, здійсненого з використанням дистанційних технологій

Адміністрація Закладу організовує, координує та здійснює контроль за виконанням вчителями та вихователями освітньої діяльності, забезпечуючи автономію та академічну свободу педагога, включаючи свободу вільного вибору форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі.

Робочі години вчителя, який забезпечує дистанційне навчання учнів, обліковуються відповідно до його навчального навантаження та розкладу навчальних занять. Робочі години вихователя обліковуються відповідно до його педагогічного навантаження та графіку роботи.

З метою створення інформаційно-контролюючого простору адміністрація Закладу налагоджує канал комунікації з вчителями та батьками учнів, які стають активними учасниками дистанційного навчання за допомогою Viber, Messenger, Skype, Zoom, Classroom тощо. Зворотний зв'язок має бути постійним і послідовним.

Повернення до очного навчання

При поверненні до очного навчання проводиться діагностика та аналіз опанування учнями матеріалу, пропонованого під час дистанційного навчання. Проводиться діагностування. Також застосовується метод спостереження за діяльнісними проявами опанованих компетентностей окрім або замість контрольних робіт.

Для забезпечення виконання освітніх програм Закладу в разі потреби розробляються індивідуальні навчальні плани; відводиться час на додаткові консультації; скориговуються календарні плани наступних періодів для збалансованого включення матеріалу, який змушено пропустили за певний час. Якщо діагностовано, що учні перебувають на різних етапах опанування матеріалу, для подальшого забезпечення ефективного освітнього процесу застосовують методику змішаного навчання.

Здійснюється аналіз ефективності технологій, використаних під час дистанційного навчання, зокрема й для того, щоб продовжити використовувати деякі з них для змішаного навчання, електронної підтримки очних занять тощо.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання учнів, оцінки виставляються в журнал (паперовий\ електронний).

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття початкової освіти та базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації. Учні можуть бути звільнені від державної підсумкової атестації за заявою батьків в установленому порядку (розділ IV п.3 Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 07.12.2018 року № 1369).

Освітній процес в умовах дистанційного навчання організовується на основі планування кількості та обсягу завдань, контрольних заходів з урахуванням принципу здоров'язбереження, запобігаючи емоційному, ментальному та фізичному перевантаженню учнів, забезпечуючи для цього співвідношення синхронного та асинхронного режимів дистанційного навчання та дотримання обмежень на обсяг домашнього завдання.

Допустимий обсяг домашнього завдання з 1 предмету за 1 навчальний день (розрахунковий час на виконання):

- 2 клас не більше 10 хвилин з предмету;
- 3 клас не більше 15 хвилин з предмету;
- 4 клас не більше 20 хвилин з предмету;
- 5–7 клас не більше 30 хвилин з предмету;
- 8-9 клас не більше 40 хвилин з предмету;
- 10 клас не більше 50 хвилин з предмету.

Інформація про домашнє завдання заноситься до сервісу Classroom в день проведення уроку. Учень та батьки можуть побачити оцінку за відповідь на уроці та домашнє завдання в день проведення уроку. Оцінки за контрольні, практичні, письмові роботи виставляються в журнал. Навчальні досягнення кожної дитини доступні лише для її батьків або законних представників.

Оцінювання здобувачів початкової освіти

У 1 - 4 класах відповідно до Державного стандарту початкової освіти здійснюють *формувальне і підсумкове оцінювання*. Оцінювання здійснюється за чинними Методичними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом МОН України від 13.07.2021 № 813.

Результат навчальних досягнень учня\учениці виражається у 1-2 класах вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою (початковий, середній, достатній, високий рівень) на підставі рішення педагогічної ради закладу.

Особливості організації оцінювання можуть бути ініційовані вчителем та затверджені на засіданні педагогічної ради закладу.

Оцінювання учнів 5,6 класів здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289. Оцінювання результатів навчання учнів 5,6 класів здійснюється з використанням 12-бальної системи (шкали), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання визначеною законодавством, результати такого оцінювання відображаються у Свідоцтві досягнень.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, відповідно до законодавства, є формувальне, поточне (не поурочне) та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання може здійснюватися у

формі оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Під час формувального оцінювання важливо формувати в учнів 5,6 класів вміння здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання.

Тематичне оцінювання може здійснюватися на основі поточного оцінювання із урахуванням проведеної для оцінювання проміжних результатів навчання діагностичної (контрольної) роботи або без проведення такої роботи залежно від специфіки навчального предмета/інтегрованого курсу. Під час виставлення оцінки за тему результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються.

Семестрове оцінювання здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання та результатів контролю груп загальних результатів навчання, відображених у Свідоцтві досягнень.

Систему діагностувальних і контрольних робіт, у тому числі для перевірки рівня сформованості умінь певної групи загальних результатів, визначених у свідоцтві досягнень, учитель планує і розробляє самостійно під час календарно-тематичного планування, керуючись Державним стандартом, освітньою і навчальною програмами та відповідно до кількості годин, передбачених навчальним планом на вивчення предмета/інтегрованого курсу.

Річне оцінювання здійснюється на основі загальних оцінок результатів навчання за I та II семестри.

Облік результатів тематичного, семестрового, річного оцінювання, оцінювання груп результатів навчання проводиться в класному журналі в окремих колонках без дати.

Оцінювання учнів 7 - 10 класів здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 13.04.2011 № 329 та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 21.08.2013 № 1222.

При виставленні *тематичної оцінки* враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому окрема тематична атестації при здійсненні відповідного оцінювання, як правило, не проводиться.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: важливість тем, які вивчалися у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці з предмета протягом року; уміння застосовувати учнем/ученицею набутих протягом навчального року знань тощо.

Семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню.

У випадках, що не зазначені у методичних рекомендаціях Міністерства освіти і науки України, рішення щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, приймає вчитель, керуючись правом на автономію у професійній діяльності. За потреби, це рішення погоджується з керівником закладу освіти.

У разі відсутності через об'єктивні поважні причини (обумовлені проблемами здобуття освіти в умовах воєнного стану) задокументованих результатів оцінювання педагогічна рада закладу може прийняти рішення про семестрове оцінювання учнів 5-9 класів не за 12-бальною шкалою, а за двобальною («зараховано»\ «незараховано»).

Виявлення та подолання освітніх втрат

У закладі обов'язково здійснюються заходи з виявлення та подолання освітніх втрат, спричинених перериванням звичного перебігу освітнього процесу.

На початку навчального року вчителі виявляють навчальні втрати учнів шляхом проведення діагностувальних робіт, час на проведення яких попередньо виділяється при плануванні розподілу годин на опанування навчальних програм. Після проведення діагностувальних робіт здійснюється планування роботи щодо коригування освітніх втрат. Учителі складають гнучке та адаптивне планування навчального матеріалу з кожного предмету, враховуючи необхідність внесення змін до календарно-тематичного планування для надолуження освітніх втрат у результатах навчання здобувачів освіти. Через нестабільні умови навчання такі зміни до календарно-тематичного планування, як у часі засвоєння навчального матеріалу з відповідних тем, так і у змісті навчального матеріалу, можуть вноситися не тільки на початку навчального року, а і протягом всього часу навчання. З метою подолання втрат в освіті можуть бути організовані додаткові індивідуальні або групові компенсаторні заняття.

Освітня програма початкової освіти Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа»

Загальні положення освітньої програми початкової освіти

Освітня програма початкової освіти КЗСОП «Косівщинська СШ» (далі – освітня програма) розроблена на основі Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами (додаток 1), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814, зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 16.08.2018 № 917 «Про внесення змін у додатки до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814», на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти».

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами початкової освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, який поданий в рамках навчальних планів (додаток 1);

очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти з порушеннями слуху, пропонований зміст навчальних предметів подано у Типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом Савченко О. Я. та Типовій освітній програмі під керівництвом Шияна Р. Б., що розміщені на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України. Перелік корекційно-розвиткових програм, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», подано в додатку 2;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані початкової освіти (далі - навчальний план).

Навчальний план подано у додатку 1.

Навчальний план для дітей з порушеннями слуху розроблено з

урахуванням пріоритетів білінгвального (двомовного) навчання (інтеграція словесної мови з українською жестовою мовою).

У навчальному плані включені всі освітні галузі відповідно до Державного стандарту початкової освіти: «Мовно-літературна», «Математика», «Природничка», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична», «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька», «Фізкультурна», які реалізуються через навчальні предмети.

Інваріантна складова навчальних планів закладу включає обов'язкові години корекційно-розвиткової роботи, яка спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

розвиток слухового сприймання, мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами;

розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;

формування компенсаторних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти;

створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які є учнями закладу, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з порушеннями слуху (глухих дітей та дітей зі зниженим слухом). Мета: формування у здобувачів освіти способів комунікативної діяльності, всебічний розвиток особистості, створення передумов для соціальної адаптації та інтеграції дітей.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи є:

1. Розвиток особистості (когнітивної, емоційно-вольової, ціннісно-мотиваційної і поведінкової сфер) та формування комунікативних навичок за допомогою словесної та жестової мов.

2. Подолання вторинних порушень пізнавальної діяльності.

3. Удосконалення навичок спілкування на слухозоровій основі (використання збережених аналізаторів та розвиток слухового сприймання), сприймання та продукування мовлення.

4. Розширення поняття про оточуюче середовище, поповнення запасу словесних та жестових одиниць.

5. Посилення слухового компоненту в умовах слухозорового та вібраційного сприймання мовлення.

6. Індивідуальна корекція порушень розвитку засобами лікувальних методик (медикаментозної, масажу, лікувальної фізкультури, фізіотерапії, психотерапії та ін.).

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток слухового сприймання та формування вимови; розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови, ритміка; лікувальна фізкультура.

Корекційно-розвиткову роботу проводять спеціалісти закладу : вчитель-дефектолог, вчитель фізичної культури, вчитель музичного мистецтва та ритміки.

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Повноцінність початкової освіти здобувачів освіти закладу забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять, які обов'язково фінансуються з відповідного бюджету.

Години фізичної культури та корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (лист МОН України від 06.08.2018 № 1/9-485 Організаційно методичні засади освітнього процесу в спеціальних закладах освіти у 2018-2019 навчальному році).

Нормативи наповнюваності класів, виховних груп та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів у закладі встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами), Положення про спеціальну школу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 6 березня 2019 р. № 221 (в редакції від 3 листопада 2021 року № 1132). Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при наповнюваності, меншій від нормативної за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Структуру навчального року, графік шкільних канікул визначає Заклад з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Педагоги Закладу самостійно обирають навчальні програми, підручники та посібники, які рекомендовані Міністерством освіти і науки. У разі необхідності вчителі можуть розробити власну навчальну програму відповідно до Державного стандарту початкової освіти, яка вводиться в дію відповідно до чинного законодавства. Перелік програм (навчальних, корекційно-розвиткових), які використовуються у закладі подано у додатку 2.

Очікувані результати навчання та формування компетентностей учнів

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. До ключових компетентностей належать:

володіння державною мовою, що передбачає уміння (самостійно або за допомогою) усно (вербально або із залученням українського дактилю) і письмово висловлювати свої думки, почуття, пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) або українською жестовою мовою (чи за допомогою альтернативних засобів спілкування) та іноземними мовами, що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування

знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти;

екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню

ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання, діти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку (формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та\або оцінювання компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок), екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, інтегровані уроки, відео-уроки тощо, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою:

1) глухі діти, яким виповнилося 6 років та які зараховані до закладу;

2) діти зі зниженим слухом, яким виповнилося 6 років та які зараховані до закладу.

До закладу зараховуються особи глухі та зі зниженим слухом:

1) у класи для дітей глухих зараховуються особи, які характеризуються середньою втратою слуху у мовленнєвому діапазоні понад 80 децибел частоти від 500 до 40 000 герц, та які не реагують:

на гучний голос;

на голос розмовної гучності біля вуха;

розрізняють окремі мовленнєві звуки (а, о, у, р), що вимовляються біля вуха голосом підвищеної гучності;

2) у класи для дітей зі зниженим слухом зараховуються особи, які мають середню втрату слуху в діапазоні від 30 до 80 децибел, розрізняють мовлення (слова і словосполучення звичайної розмовної гучності на відстані 3 метрів) і мають унаслідок часткової втрати слуху різні рівні недорозвинення мовлення;

утратили слух у шкільному або дошкільному віці, але зберегли мовлення (повністю або частково).

У разі недостатньої кількості учнів в один клас можуть бути зараховані учні глухі та учні із зниженим слухом.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з таких компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей);

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма Закладу передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма Закладу сформована на основі Типової освітньої програми та не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада Закладу та затверджує директор.

**Освітня програма
базової середньої освіти
(для 5-10 класів (НУШ))
Комунального закладу Сумської обласної ради
«Косівщинська спеціальна школа»**

**Загальні положення освітньої програми
для 5-10 класів**

Освітня програма для 5-10 класів (НУШ) КЗСОП «Косівщинська СШ» (далі – Освітня програма) розроблена на основі Типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 № 1317, зі змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2022 № 769.

Освітня програма вводиться в дію поетапно з:

- 2022/2023 навчального року для 5-х класів;
- 2023/2024 навчального року для 6-х класів;
- 2024/2025 навчального року для 7-х класів;
- 2025/2026 навчального року для 8-х класів;
- 2026/2027 навчального року для 9-х класів;
- 2027/2028 навчального року для 10-х класів.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації Комунальним закладом Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа» (далі - закладом) єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- мову навчання – українську;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;

загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (у годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання, який поданий у рамках типових навчальних планів. Відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей передбачено окремі варіанти навчальних планів для дітей з порушеннями слуху: глухих – додаток 3; зі зниженим слухом – додаток 4 (відповідно додатків 19 та 3 до Типової освітньої програми);

очікувані результати навчання здобувачів базової середньої освіти, пропонований зміст навчальних предметів, вказаний у модельних

програмах, які подано в переліку навчальних програм для дітей з порушеннями слуху – додаток 7 (відповідно додатку 17 до Типової освітньої програми);

перелік модельних навчальних програм та перелік корекційно-розвиткових програм, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та розміщені на офіційному веб-сайті МОН (подано в переліку модельних навчальних програм та переліку корекційно-розвиткових програм для дітей з порушеннями слуху – додатки 7,8 (відповідно додатків 17,18 до Типової освітньої програми);

рекомендовані форми організації освітнього процесу;

опис інструментарію оцінювання, інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Під час розроблення Освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової та кадрової автономії закладів освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Нормативи наповнюваності класів, виховних груп та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів у закладі встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за №229/6517 (зі змінами), Положення про спеціальну школу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 р. № 1132 інших нормативно-правових документів.

Структуру навчального року, графік шкільних канікул заклад визначає самостійно з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Навчальний план базової середньої освіти подано у додатках 3,4. Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-ти денним навчальним тижнем.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети та галузеві інтегровані курси.

Загальний обсяг навчального навантаження для 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) та 7-10 (11) класів (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти встановлений відповідно до додатку 1 Типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими

освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 № 1317.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 5-10-х класів закладу складає: для 5-х класів - 980 годин/навчальний рік, для 6-х класів - 1085 годин/навчальний рік, для 7-х класів - 1155 годин/навчальний рік, для 8-х, 9-х, 10-х класів - 1190 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу (далі - навчальний план). Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання відповідно до базових навчальних планів.

Навчальний план містить:

орієнтовний перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також орієнтовний перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;

перелік корекційно-розвиткової роботи, зміст якої зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти; орієнтовний розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;

додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Заклад щороку визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети/курси варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів, що відображається у *річному навчальному плані*.

Кількість навчальних годин для вивчення української мови у навчальному плані закладу відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» не може бути меншою, ніж у типовому навчальному плані.

Заклад може запроваджувати як галузеві, так і міжгалузеві навчальні предмети (інтегровані курси), формування змісту яких може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей або окремих їх складників. Ці навчальні предмети (інтегровані курси) вивчаються за модельними навчальними програмами (додаток 17) або за навчальними програмами, затвердженими педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів в обсязі не меншому, ніж передбачено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами.

Кількість навчальних годин на *вивчення інтегрованих курсів* заклад

визначає самостійно з урахуванням навчального навантаження на відповідні навчальні предмети у типовому навчальному плані.

Додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять заклад розподіляє самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, що відображається в навчальному плані закладу.

Заклад може планувати вивчення певного предмета або курсу концентровано. Предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень можуть вивчатися протягом одного семестру або з режимом – 1 година\через тиждень.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані закладу не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Модельна навчальна програма визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендованій для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством.

Модельні навчальні програми можуть бути розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5-10(11) класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового предметного навчання (7-10(11) класи).

Поданий у додатку 7 перелік модельних навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, які отримують гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Спираючись на модельні навчальні програми, Заклад може розробляти навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох

освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми (додаток 7), що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою Закладу.

Навчальний план Закладу включає обов'язкові години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується через курси:

для глухих дітей: «Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови», «Ритміка», «Лікувальна фізкультура»;

для дітей зі зниженим слухом: «Розвиток слухового сприймання та формування вимови», «Ритміка», «Лікувальна фізкультура».

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Програма з корекційно-розвиткової роботи визначає напрями корекційно-розвиткової роботи, їх відповідне змістове наповнення, яке спрямоване на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

розвиток слухового сприймання, розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими освітніми потребами;

розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності та творчості;

створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Програми з корекційно-розвиткової роботи можуть бути розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5-10 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового предметного навчання (7-10 класи).

У Закладі можуть використовуватися корекційно-розвиткові програми попередніх років, що мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України». Педагогічні працівники самостійно здійснюють вибір корекційно-розвиткової програми з урахуванням порушень у розвитку учнів.

Корекційно-розвиткові заняття проводять педагоги Закладу: вчитель-дефектолог, учитель фізичної культури.

Корекційно-розвиткову роботу можуть проводити фахівці, які здобули

відповідний ступінь вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) у галузі знань:

1 Освіта/Педагогіка за спеціальностями: 013 Початкова освіта, 016 Спеціальна освіта, 017 Фізична культура і спорт; 02 Культура і мистецтво: 024 Хореографія, 025 Музичне мистецтво; 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю: 053 Психологія; 22 Охорона здоров'я за спеціальністю: 227 Фізична терапія, ерготерапія та/або фахівці, що мають професійну кваліфікацію: 2229.2. Лікар з лікувальної фізкультури, 2229.2. Лікар з лікувальної фізкультури та спортивної медицини, 2331. Вчителі початкової школи, 2340. Вчитель з корекційної освіти, 2340. Вчитель-дефектолог, 2340. Вчитель- логопед, 2340. Вчитель-реабілітолог, 2445.2. Практичний психолог, 2445.2. Психолог, 3226. Фахівець з фізичної реабілітації.

Завдяки внутрішній системі забезпечення якості освіти та регулярного самооцінювання у Закладі, що організовується відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа» (30.08.2021) школа зможе:

підвищувати якість освітніх послуг і забезпечувати довіру до результатів навчання;

отримувати постійний зворотний зв'язок від учасників освітнього процесу щодо якості освіти, вчасно реагувати на ризики;

постійно вдосконалювати освітнє середовище, систему оцінювання учнів, педагогічну діяльність, управлінські процеси, якість надання корекційно-розвиткових послуг;

забезпечити прозорість діяльності школи і готовність до змін в інтересах учасників освітнього процесу.

Внутрішня система забезпечення якості освіти в Закладі включає:

- стратегію та процедури забезпечення якості освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом;
- створення в закладі універсального дизайну та розумного пристосування;

- інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу.

Предмети освітніх галузей та курси за вибором

Предмети освітніх галузей та курси за вибором визначаються Закладом у межах гранично допустимого навчального навантаження з урахуванням інтересів та потреб здобувачів освіти, а також рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

У Закладі викладаються інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (5-10 класи) та міжгалузевий інтегрований курс «Драматургія та театр» (7-10 класи)

Додаткові години використовуються на:

підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми програми предмета здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується керівником закладу чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години. Першочергова увага приділяється збільшенню кількості годин на:

вивчення української мови, що сприяє підвищенню ефективності корекційно-розвиткової роботи з розвитку мовлення, формуванню в учнів із порушеннями слуху уміння користуватися словесною мовою як універсальним засобом спілкування та пізнання;

запровадження курсів за вибором (курси морального спрямування (основи християнської етики, християнська етика в українській культурі), робототехніка, драматургія і театр, українська народна вишивка тощо);

індивідуальні консультації та групові заняття.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за Освітньою програмою

Навчання за Освітньою програмою можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до Закладу, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника Закладу створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 995), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314.

До 5 класу Закладу зараховуються особи глухі та зі зниженим слухом:

1) у класи для дітей глухих зараховуються особи, які характеризуються середньою втратою слуху у мовленнєвому діапазоні понад 80 децибел частоти від 500 до 40 000 герц, та які не реагують:

на гучний голос;

на голос розмовної гучності біля вуха;

розрізняють окремі мовленнєві звуки (а, о, у, р), що вимовляються біля вуха голосом підвищеної гучності;

2) у класи для дітей зі зниженим слухом зараховуються особи, які мають середню втрату слуху в діапазоні від 30 до 80 децибел, розрізняють мовлення (слова і словосполучення звичайної розмовної гучності на відстані 3 метрів) і мають унаслідок часткової втрати слуху різні рівні недорозвинення мовлення; утратили слух у шкільному або дошкільному віці, але зберегли мовлення (повністю або частково).

У разі недостатньої кількості учнів в один клас можуть бути зараховані учні глухі та учні із зниженим слухом.

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою Закладу. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку (формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок), екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчання одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки тощо, які вчитель організує

у межах уроку або в позаурочний час.

Школа може організовувати у разі необхідності дистанційне навчання за допомогою: використання схваленої педагогічною радою Інтернет платформи для дистанційного навчання - Google Suite; проведення онлайн-занять через Zoom, Skype, Instagram, Google, Viber тощо; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи з подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ (Google, Classroom, Moodle тощо).

За потреби Заклад може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою Закладу, затверджується його керівником та підписується батьками.

З метою належної організації освітнього процесу в Закладі можуть формуватися класи, зокрема спеціальні, з дистанційною, вечірньою формою здобуття освіти, з навчанням мовою корінного народу чи національної меншини України поряд із державною мовою.

Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада Закладу може прийняти рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна

підсумкова атестація.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);

письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо); цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі); практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники Закладу здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Очікувані результати навчання та формування компетентностей здобувачів освіти

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання та соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві, цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою (і рідною - у разі відмінності, українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів	Уміння: (самостійно або за допомогою) ставити запитання та розпізнавати проблему; робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати та перетворювати тексти задач письмово, грамотно

	спілкування)	<p>висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.</p>
2	Спілкування іноземними мовами (здобувачі освіти з інтелектуальними порушеннями іноземну мову не вивчають)	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною Програмою; розуміти на слух (за допомогою американської дактильної абетки), зміст автентичних текстів; читати та розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем; розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно (за допомогою дактильної абетки), письмово, за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови (української жестової мови) та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії (у тому числі альтернативні засоби спілкування) відповідно до різних потреб.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, жестівники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати</p>

		<p>задачі, зокрема практичного змісту; будувати та досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язання математичних задач, зокрема таких, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища та процеси; користуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови наук, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових цілей у сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язання математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>

6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p>

		<p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; повага до прав людини.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, (в тому числі за допомогою української жестової мови, альтернативних засобів спілкування) національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати та оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні та соціальні наслідки рішень.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне, бережливе ставлення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності</p>

		здорового способу життя
--	--	-------------------------

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формування критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального громадянина, що розуміє принципи та механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія засвоюється переважно через колективну діяльність, яка поєднує окремі предмети між собою та розвиває у здобувачів освіти готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати у здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, наполегливості та чесності. Приклад вчителя є важливим у формуванні толерантного ставлення один до одного, незалежного від рівня навчальних досягнень та особливостей психофізичного розвитку.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення здобувача освіти як свідомого громадянина, здатного вести здоровий спосіб життя та формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку та охорону здоров'я (текстові завдання пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів транспортних засобів).</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння здобувачами освіти практичних аспектів фінансових питань, (здійснення заощаджень, інвестування запозичення, страхування кредитування тощо).</p> <p>Реалізується через розв'язування практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Освітня програма для 7-10 класів Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа»

Загальні положення освітньої програми для 7-10 класів Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа»

Освітня програма для 7-10 класів Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа» (далі – освітня програма) розроблена на основі Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 № 627, на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів».

Через втрату чинності наказу Міністерства освіти і науки України від 12 червня 2018 року № 627 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» відповідно освітня програма припиняє діяти:

- з 01 вересня 2023 року в частині для 6-х класів;
- з 01 вересня 2024 року в частині для 7-х класів;
- з 01 вересня 2025 року в частині для 8-х класів;
- з 01 вересня 2026 року в частині для 9-х класів
- з 01 вересня 2027 року в частині для 10-х класів.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації Комунальним закладом Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа» (далі - Закладом) єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

мову навчання – українську;

загальний обсяг навчального навантаження, який поданий в рамках навчальних планів (додатки 5,6 (відповідно до таблиць 6, 8 до Типової освітньої програми). Відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей передбачено окремі варіанти навчальних планів для дітей з порушеннями слуху (глухих – додаток 5 (відповідно до таблиці 6); зі зниженим слухом – додаток 6 (відповідно до таблиці 8);

очікувані результати навчання здобувачів базової середньої освіти, пропонований зміст навчальних предметів, вказаний у навчальних програмах, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та розміщені на офіційному веб-сайті МОН (подано в переліку комплектів навчальних програм для дітей з порушеннями слуху – додаток 10 (відповідно таблиці 20 до Типової освітньої програми);

перелік корекційно-розвиткових програм, які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та розміщені на офіційному вебсайті МОН (подано в переліку корекційно-розвиткових програм для дітей з порушеннями слуху – додаток 11 (відповідно таблиці 21 до Типової освітньої програми);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Нормативи наповнюваності класів, виховних груп та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів у Закладі встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за №229/6517 (зі змінами), п.14 Положення про спеціальну школу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 221. Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при наповнюваності, меншій від нормативної, за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Структуру навчального року, графік шкільних канікул визначає Заклад з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-ти денним навчальним тижнем.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 6-10-х класів закладу складає 5390 годин: для 6-х класів - 980 годин/навчальний рік, для 7-х класів - 1050 годин/навчальний рік, для 8-х, 9-х, 10-х класів - 1120 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу (далі - навчальний план).

Навчальний план для 7-10 класів поданий у додатках 5,6.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову та варіативну складову, якою передбачені додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття.

Навчальний план складається з семи освітніх галузей відповідно до Державного стандарту базової загальної середньої освіти: «Мови і літератури», «Математика», «Природознавство», «Суспільствознавство», «Мистецтво», «Технології», «Основи здоров'я і фізична культура».

Освітня галузь «Мови і літератури» в навчальних планах реалізується через навчальні предмети: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Українська жестова мова» (у дітей глухих та дітей зі зниженим слухом), «Іноземна мова».

Освітня галузь «Математика» реалізується через навчальні предмети: «Алгебра» та «Геометрія» (7-10 класи).

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через навчальні предмети: «Біологія» та «Географія» (7-10 класи), «Фізика», «Хімія» (7-10 класи).

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується через навчальні предмети: «Історія України», «Всесвітня історія» (7-10 класи), «Основи правознавства» (9-10 класи).

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через навчальні предмети: «Образотворче мистецтво» (7 клас), «Музичне мистецтво» (7 клас, крім дітей глухих), «Мистецтво» (8-10 класи).

Освітня галузь «Технології» реалізується через навчальні предмети «Трудове навчання», «Інформатика» (7-10 класи).

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами «Основи здоров'я» (7-10 класи) та «Фізична культура» (7-10 класи).

Фізичний розвиток учнів забезпечується шляхом проведення уроків фізичної культури, занять з ритміки, лікувальної фізичної культури. Збереження здоров'я дітей належить до одного з головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної

складових навчального плану.

Навчальний план закладу включає обов'язкові години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується через курси:

для глухих дітей: «Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови», «Ритміка», «Лікувальна фізкультура»;

для дітей зі зниженим слухом: «Розвиток слухового сприймання та формування вимови», «Ритміка», «Лікувальна фізкультура».

Корекційно-розвиткові заняття проводять педагоги закладу: вчитель-дефектолог, учитель фізичної культури.

Години з фізичної культури враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за №410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»).

Повноцінність базової середньої освіти здобувачів освіти Закладу забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять, які обов'язково фінансуються з відповідного бюджету.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Педагоги Закладу самостійно обирають навчальні програми, підручники та посібники, які рекомендовані Міністерством освіти і науки. У разі необхідності вчителі можуть розробити власну навчальну програму відповідно до Державних стандартів базової середньої освіти, яка вводиться в дію відповідно до чинного законодавства. Перелік програм (навчальних, корекційно-розвиткових), які використовуються у закладі подано у додатках 9,10.

Предмети та курси за вибором

Предмети та курси за вибором визначаються Закладом у межах гранично допустимого навчального навантаження з урахуванням інтересів та потреб здобувачів освіти, а також рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення Закладу.

Варіативна складова навчального плану

використовується на:

підсилення предметів інваріантної складової (У такому разі розподіл

годин на вивчення тієї чи іншої теми програми предмета здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується керівником закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години);

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (українська народна вишивка, основи християнської етики, хореографія, світ професій тощо);

індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також завдяки запровадженню в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб здобувачів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку (формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок), екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчання одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки тощо, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Школа може організовувати у разі необхідності дистанційне навчання за допомогою: використання схваленої педагогічною радою Інтернет платформи для дистанційного навчання - Google Suite; проведення онлайн-занять через Zoom, Skype, Instagram, Google, Viber тощо; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи з подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ (Google, Classroom, Moodle тощо).

Очікувані результати навчання та формування компетентностей здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової загальної середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі.

Освітня програма передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом базової загальної середньої освіти.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів та враховуються при формуванні шкільного середовища.

Навчання за наскрізними лініями реалізується через організацію навчального середовища (зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання); окремі предмети; предмети за вибором; роботу в проектах, позакласну навчальну роботу та роботу гуртків.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою (і рідною - у разі відмінності, українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів спілкування)	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) ставити запитання та розпізнавати проблему; робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати та перетворювати тексти задач письмово, грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.</p>

2	Спілкування іноземними мовами (здобувачі освіти з інтелектуальними порушеннями іноземну мову не вивчають)	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною Програмою; розуміти на слух (за допомогою американської дактильної абетки), зміст автентичних текстів; читати та розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем; розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно (за допомогою дактильної абетки), письмово, за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови (української жестової мови) та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії (у тому числі альтернативні засоби спілкування) відповідно до різних потреб.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, жестівники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати та досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави,</p>

		<p>успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язання математичних задач, зокрема таких, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	<p>Основні компетентності у природничих науках і технологіях</p>	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища та Процеси; користуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови наук, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових цілей у сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.</p>
5	<p>Інформаційно-цифрова компетентність</p>	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язання математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	<p>Уміння вчитися впродовж життя</p>	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння</p>

		важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; повага до прав людини. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.

9	Обізнаність і самовираження у сфері	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, (в тому числі за допомогою української жестової мови, альтернативних засобів спілкування) національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати та оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні та соціальні наслідки рішень.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне, бережливе ставлення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
-----------------	------------------------

Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формування критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального громадянина, що розуміє принципи та механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія засвоюється переважно через колективну діяльність, яка поєднує окремі предмети між собою та розвиває у здобувачів освіти готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати у здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, наполегливості та чесності. Приклад вчителя є важливим у формуванні толерантного ставлення один до одного, незалежного від рівня навчальних досягнень та особливостей психофізичного розвитку.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення здобувача освіти як свідомого громадянина, здатного вести здоровий спосіб життя та формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку та охорону здоров'я (текстові завдання пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів транспортних засобів).</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння здобувачами освіти практичних аспектів фінансових питань, (здійснення заощаджень, інвестування запозичення, страхування кредитування тощо). Реалізується через розв'язування практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.
---	---

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою

Навчання за Освітньою програмою можуть розпочинати учні, які мають результати річного оцінювання за 6 клас, що підтверджено відповідним документом, та зараховані до закладу.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

До 7 класу закладу зараховуються особи глухі та зі зниженим слухом:

1) у класи для дітей глухих зараховуються особи, які характеризуються середньою втратою слуху у мовленнєвому діапазоні понад 80 децибел частоти від 500 до 40 000 герц, та які не реагують:

на гучний голос;

на голос розмовної гучності біля вуха;

розрізняють окремі мовленнєві звуки (а, о, у, р), що вимовляються біля вуха голосом підвищеної гучності;

2) у класи для дітей зі зниженим слухом зараховуються особи, які мають середню втрату слуху в діапазоні від 30 до 80 децибел, розрізняють мовлення (слова і словосполучення звичайної розмовної гучності на відстані 3 метрів) і мають унаслідок часткової втрати слуху різні рівні недорозвинення мовлення; утратили слух у шкільному або дошкільному віці, але зберегли мовлення (повністю або частково).

У разі недостатньої кількості учнів в один клас можуть бути зараховані учні глухі та учні із зниженим слухом.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з таких компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей);

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада Закладу та затверджує директор.

**Освітня програма наскрізного виховання
Комунального закладу Сумської обласної ради
«Косівщинська спеціальна школа»**

Виховний процес є невід'ємною складовою освітнього процесу у Зкладі. У виховній роботі Зклад керується Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дорожній рух», «Про пожежну безпеку», «Про охорону дитинства», «Про охорону праці», Національною доктриною розвитку освіти, Конвенцією ООН про права дитини, Концепцією національно-патріотичного виховання, Стратегією національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки, Державною цільовою соціальною програмою національно-патріотичного виховання на період до 2025 року, Обласною програмою національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2022-2026 роки, Положенням про спеціальну школу, листами МОН «Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні», «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні», розпорядженнями та методичними рекомендаціями МОН України, Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації та навчально-методичною літературою щодо організації виховного процесу.

Для всебічного розвитку учнів (вихованців) з урахуванням їх індивідуальних особливостей створюються відповідно до законодавства гуртки за інтересами, спортивні секції, до освітнього процесу залучаються заклади позашкільної освіти.

Виховання здобувачів освіти здійснюється, як під час проведення уроків, так і в процесі позаурочної та позашкільної роботи. Виховний процес об'єднує зусилля педагогічної та громадської спільнот на засадах взаєморозуміння та співробітництва щодо захисту прав і свобод, формування у дітей ціннісних життєвих навичок та моделей поведінки. Цілі виховного процесу в Зкладі визначаються на основі принципів, закладених у Конституції та законах України, інших нормативно-правових актах.

У Зкладі створюються групи подовженого дня з метою:

виконання даної освітньої програми, що містить корекційно-розвитковий та виховний складники;

організації навчальної, виховної та пізнавальної діяльності учнів;

забезпечення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги);

надання кваліфікованої допомоги учням у підготовці до уроків і виконанні домашніх завдань;

формування в учнів ключових компетентностей, необхідних для подальшого самостійного життя;

забезпечення виконання індивідуальної програми розвитку та індивідуального навчального плану (за наявності);

організації дозвілля учнів.

Виховання здійснюється педагогічними працівниками, у тому числі вихователями, відповідно до даної освітньої програми, режиму роботи Закладу та спрямовується на формування компетентностей, необхідних для успішної соціалізації учня (вихованця).

Виховання не виноситься в окремі «заняття» з моралі, вихованість формується через наскрізний досвід, відбувається у виховному середовищі, що створюється всім педагогічним колективом через атмосферу довіри, дружелюбності, доброзичливості, взаємодопомоги і взаємної підтримки при вирішенні труднощів.

Наскрізне виховання будується на визнанні принципів:

- талановитість кожної дитини;
- гуманізм;
- дитиноцентризм;
- проактивна дисципліна;
- введення правил, Інструкцій, залучення здобувачів освіти до вироблення права на помилку.

Результатом наскрізного виховання є розвиток наскрізних вмінь, навичок, цінностей, ключових компетентностей, способів мислення т.і.

Компоненти наскрізного виховання:

Урок, виховний, позакласний заходи, проект - мають ефективний план.

Фізичне середовище класів, рекреацій.

Шкільне подвір'я.

Вулиця і сім'я.

Педагогі, класні керівники – менеджери.

Відносини в школі, сім'ї, колективі – турботливі і дружні.

Технології впливу на розвиток особистості.

Безпечні умови.

Підходи до організації виховної діяльності школи:

Системний; його складники: мета, завдання, принципи, суб'єкти та відносини між ними, зміст, умови; управління, що розвиває дану систему.

Комплексний(цілісний), що включає: спільну діяльність педагога й вихованця, що впливає на гру сфери особистості: пізнавальну(знання, погляди, переконання); емоційно-вольову (почуття, бажання, емоції); дієво-практичну (вміння, навички, звички, досвід поведінки).

Особистісно орієнтований підхід (вибір і ціле покладання, рефлексія, формування позитивної «Я-концепції», прийняття рішень, відповідальність, творча реалізація в професійній сфері, автономність й індивідуальність буття суб'єкта).

Діяльнісний підхід – направлений на перетворення, в ході якого розвивається індивід, реалізовується індивідуальність, формується особистість у спільній діяльності.

Аксіологічний підхід (ціннісний) – приводить ціннісні системи вихованців до загальнолюдських моральних принципів і відзначалися гнучкістю, усталеністю.

Культурологічний – засвоїти культурні надбання людства, примножуючи духовну культуру, забезпечуючи єдність поколінь.

Акмеологічний підхід (вершина) – прагнення до самовдосконалення, здійснення нових задумів.

Рефлексивний підхід – усвідомлення власних дій, усуваючи зайве, додаючи потрібне; розуміння, що рефлексія веде до змін.

Синергетичний підхід – нові поняття, ідеї, гіпотези породжуються не тільки новими фактами, а й різноманітними нелінійними зв'язками, обставинами, нестабільністю, а, отже, необхідно навчитися приймати обґрунтовані рішення в умовах нестабільності.

Складові ефективного управління класом

1. Облаштування комфортного фізичного середовища (розташування парт, місце в класі вчителя, на стінах інформація до теми, достатньо місця для всіх видів діяльності учня, на столі вчителя всі матеріали потрібні до уроку).
2. Налагоджування турботливих дружніх взаємовідносин.
3. Розробка правил і впровадження рутин.
4. Ефективний план уроку.
5. Проактивний підхід до дисципліни.

Наскрізне виховання має:

1. Стимулювати ініціативу.
2. Створювати ситуації різноманітних позитивних емоцій переживань суб'єкта в предметній, комунікативній діяльності.
3. Створювати стимулююче і розвивальне середовища на основі визначення мети, цінностей, норм, принципів, правил, інструкцій, відповідно до потреб учнів.
4. Визначати критерії результату.

Класний керівник, вихователь має передбачати та впроваджувати:

1. Заходи, проекти з проблеми.

2. Превентивне виховання, попередження булінгу, суїцидальності, жорстокості.
3. Ведення здорового способу життя.
4. Трудове виховання. Профорієнтація.
5. Екологічні проекти.
6. Художньо-естетичне виховання.
7. Морально-етичне виховання.
8. Вироблення мотивації до розумової праці, власного саморозвитку, визначення ідентичності, можливостей, планування подальшої життєдіяльності, власної індивідуальної траєкторії.
9. Сімейно-побутове виховання.
10. Заходи з ТБ, БЖД, ЦЗ.
11. Розвиток лідерства.
12. Партнерство з сім'єю.

Забезпечення видів діяльності в ході наскрізного виховання:

1. Фізично-оздоровча.
2. Навчально-пізнавальна.
3. Суспільно-гуманна.
4. Духовна.
5. Соціально-комунікативна.
6. Суспільно-правова.
7. Сімейно-побутова.
8. Професійно-трудова.
9. Культурно-естетична.

Реалізація основних завдань і принципів наскрізного виховання здійснюватиметься відповідно до тематичних тижнів (додаток 11), відзначення пам'ятних дат, рекомендацій Міністерства освіти і науки України, що передбачено в Річному плані виховної діяльності Закладу.

У зв'язку з малочисельністю учнів в класах, передбачаються проекти наскрізного виховання, що проводяться декількома класами або спільно всім Закладом.

В основу фізично-оздоровчої діяльності покладається Перспективний план інструктора з фізкультури і його повна реалізація.

Координуючим центром превентивно-правового виховання є Рада профілактики та Наркопост КЗСОП «Косівщинська СШ», що діє за окремо складеним планом.

Робота бібліотекаря з наскрізного виховання планується в плані роботи бібліотекаря.

Робота практичного психолога, педагога соціального відображається в їхніх перспективних планах.

Результати наскрізного виховання мають орієнтуватися на випускника початкової та основної школи (додаток 12).

ЗМІСТ

1. Вступ.....	2
2. Освітня програма початкової освіти Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа»	12
3. Освітня програма базової середньої освіти (для 5-10 класів (НУШ) Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа».....	19
4. Освітня програма для 7-10 класів Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа».....	35
5. Освітня програма наскрізного виховання Комунального закладу Сумської обласної ради «Косівщинська спеціальна школа».....	48
6. Додатки.....	54

Додаток 1

відповідно до Типової освітньої програми
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 26.07.2018 №814, зі змінами, внесеними наказом
Міністерства освіти і науки України
від 16.08.2018 № 917, додаток 1)

Навчальний план початкової освіти КЗСОР «Косівщинська СШ»

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		1	2	3	4	Разом
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7	6	6	6	25
	Українська жестова мова	2	2	2	2	8
	Іноземна мова	-	1	2	2	5
Математична	Математика	4	4	4	4	16
Природнича Соціальна і здоров'язберезувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3	3	3	12
Технологічна	Предметно-практичне навчання** Трудове навчання***	1	1	1	1	4
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1	3
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
	Музичне мистецтво*	1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	12
Усього:		22	23	24	24	93
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови**	14	14	14	14	56
	Розвиток слухового сприймання та формування вимови***	15	15	15	15	60
	Лікувальна фізкультура (Ритміка)	**2	2	2	2	8
***3		3	3	3	12	
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1	1	1	1	4
Гранично допустиме навчальне навантаження		20	21	22	22	85

*або «Мистецтво» (інтегрований курс)

2	2	2	2	8
---	---	---	---	---

**для глухих дітей. На викладання ЛФК та (або) ритміки передбачено 2 години.

***для дітей зі зниженим слухом. На викладання ЛФК та (або) ритміки передбачено 3 години.

відповідно до Типової освітньої програми
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 26.07.2018 №814, зі змінами, внесеними наказом
Міністерства освіти і науки України
від 16.08.2018 № 917, додаток 21)

**Перелік навчальних програм та корекційно-розвиткових програм
для дітей з порушеннями слуху <https://imzo.gov.ua/>**

mon.gov.ua/

1. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухового сприймання та формування вимови» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (авт. Федоренко О. Ф., Зганяйко І. Ф.).
2. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (авт. Федоренко О. Ф., Патлай Ю. М.).
3. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для глухих дітей) (авт. Вовченко О. А.).
4. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (авт. Вовченко О. А.).
5. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для глухих дітей) (авт. Форостян О. І., Шеремет Б. Г., Лещій Н. П., Малій В. М.).
6. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (авт. Форостян О. І., Шеремет Б. Г., Лещій Н. П., Малій В. М.).
7. Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко. 1-2 клас, затверджена наказом Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272.
8. Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко. 3-4 клас, затверджена наказом Міністерством освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273.

збережувальна								
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1						1
	Історія України Всесвітня історія		2					2
	Історія України			1	1	1	1	4
	Всесвітня історія			1	1	0,5	0,5	3
	Громадянська освіта Правознавство				0,5			0,5
	Правознавство					0,5		0,5
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1,5	2	2,5	9
Технологічна	Технології	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	9
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1,5	1,5	1,5	1,5 -0,5	1 - 0,5	1 - 0,5	6,5
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	2	2	2	15
Міжгалузевий інтегрований курс	Драматургія і театр				0 + 1	0 + 1	0 + 1	3
Разом		27,5	29,5	32	32,5	32,5	33	187
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток слухового сприймання та формування вимови	10	5	5	5	3	3	31
	Лікувальна фізкультура	2	2	2	2	2	2	12
Разом		12	7	7	7	5	5	43
Варіативна складова		0,5	1,5	1	1,5	1,5	1	7
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення								

індивідуальних консультацій та групових занять							
Загальна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу клас на групи та корекційно-розвиткової роботи)	28	31	33	34	34	34	194
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	25	28	30	32	32	32	179
Всього годин	40	39	41	42	40	40	242

збережувальна	добробут»							
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1						1
	Історія України Всесвітня історія		2					2
	Історія України			1	1	1	1	4
	Всесвітня історія			1	1	0,5	0,5	3
	Громадянська освіта Правознавство				0,5			0,5
	Правознавство					0,5		0,5
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1,5	2	2,5	9
Технологічна	Технології	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	9
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1,5	1,5	1,5	1,5 -0,5	1 - 0,5	1 - 0,5	6,5
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	2	2	2	15
Міжгалузевий інтегрований курс	Драматургія і театр				0 + 1	0 + 1	0 + 1	3
Разом		27,5	29,5	32	32,5	32	32,5	186
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток слухового сприймання та формування вимови	10	6	6	6	4	4	36
	Лікувальна фізкультура	2	2	2	2	2	2	12
Разом		12	8	8	8	6	6	48
Варіативна складова Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення		0,5	1,5	1	1,5	2	1,5	8

індивідуальних консультацій та групових занять							
Загальна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу клас на групи та корекційно-розвиткової роботи)	28	31	33	34	34	34	194
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	25	28	30	32	32	32	179
Всього годин	40	39	41	42	40	40	242

Додаток 5

відповідно до Типової освітньої програми
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 12.06.2018 № 627, таблиця 6)

Навчальний план 7-10 класів
для дітей з порушеннями слуху (глухих дітей) КЗСОР «Косівщинська СПШ»

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах					Разом
		7	8	9	10		
Мови і літератури	Українська мова		3	2	2	2	9
	Українська література		2	2	2	2	8
	Українська жестова мова		2	2	2	2	8
	Іноземна мова		2	2	2	2	8
	Зарубіжна література		1	1	1	1	4
Суспільствознавство	Історія України		1	1	1	1	4
	Всесвітня історія		1	1	1	1	4
	Основи правознавства		-	-	1	1	2
Математика	Алгебра		2	2	2	2	8
	Геометрія		2	2	2	2	8
Природознавство	Біологія		2	2	2	2	8
	Географія		1	2	2	1	6
	Фізика		2	2	2	2	8
	Хімія		1	2	2	2	7
Мистецтво	Образотворче мистецтво		1				1
	Мистецтво			1	1	1	3
Технології	Трудове навчання		2	2	2	2	8
	Інформатика		1	1	1	2	5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я		1	1	1	1	4
	Фізична культура		2	2	2	2	8
Разом			29	30	31	31	121
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови		5	5	3	3	16
	Лікувальна фізкультура (ритміка)		2	2	2	2	8
Додаткові години на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації			1	2	1	1	5
Гранично допустиме навантаження			30	32	32	32	126

Додаток 6

відповідно до Типової освітньої програми
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 12.06.2018 № 627, таблиця 8)

Навчальний план 7-10 класів
для дітей з порушеннями слуху (дітей зі зниженим слухом)

КЗСОР «Косівщинська СШ»

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах					Разом
		7	8	9	10		
Мови і літератури	Українська мова		3	3	3	3	12
	Українська література		2	2	2	2	8
	Українська жестова мова		1	1	1	1	4
	Іноземна мова		2	2	2	2	8
	Зарубіжна література		1	1	1	1	4
	Суспільствознавство	Історія України		1	1	1	1
	Всесвітня історія		1	1	1	1	4
	Основи правознавства				1	1	2
Математика	Алгебра		2	2	2	2	8
	Геометрія		2	2	2	2	8
	Природознавство	Біологія		2	2	2	2
	Географія		1	2	2	1	6
	Фізика		2	2	2	2	8
	Хімія		1	2	2	2	7
Мистецтво	Музичне мистецтво		1				1
	Образотворче мистецтво		1				1
	Мистецтво			1	1	1	3
	Технології	Трудове навчання		2	2	2	2
	Інформатика		1	1	1	2	5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я		1	1	1	1	4
	Фізична культура		2	2	2	2	8
Разом			29	30	31	31	121
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток слухового сприймання та формування вимови		6	6	4	4	20
	Лікувальна фізкультура (ритміка)		2	2	2	2	8
Додаткові години на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації			1	2	1	1	5
Гранично допустиме навантаження			30	32	32	32	126

Відповідно до Типової освітньої програми
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 07.12.2021 № 1317, додаток 17
(зі змінами від 29.08.2022 №769)

Перелік* модельних навчальних програм для 5-10 класів (НУШ)

Модельні навчальні програми можуть використовуватись для всього рівня базової середньої освіти (5-10(11) класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового предметного навчання (7-10 (11) класи).

* перелік модельних навчальних програм є базовим і може бути доповненим іншими модельними навчальними програмами, які отримують гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», шляхом внесення змін до цієї освітньої програми в установленому законодавством порядку.

№ з\п	Цикли	Назва модельної навчальної програми
1	для всього рівня	Українська мова. 5-10 класи
2	для окремих циклів	Українська мова. 5-6 класи Українська мова. 7-10 класи
3	для всього рівня	Українська література. 5-10 класи
4	для окремих циклів	Українська література. 5-6 класи Українська література. 7-10 класи
5	для всього рівня	Зарубіжна література. 5-10 класи
6	для окремих циклів	Зарубіжна література. 5-6 класи Зарубіжна література. 7-10 класи
7	для всього рівня	Іноземна мова. 5-10 класи
8	для окремих циклів	Іноземна мова. 5-6 класи Іноземна мова. 7-10 класи
9	Математика. 5-6 класи	
10	Алгебра. 7-10 класи	
11	Геометрія. 7-10 класи	
12	Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)	
13	Біологія. 7-10 класи	
14	Географія. 6-10 класи	
15	Географія. 7-10 класи	
16	Фізика. 7-10 класи	
17	Хімія. 7-10 класи	

18	для всього рівня	Природничі науки. 5-10 класи (інтегрований курс)
19	для окремих циклів	Природничі науки. 5-6 класи (інтегрований курс) Природничі науки. 7-10 класи (інтегрований курс)
20	для всього рівня	Технології. 5-10(11) класи
21	для окремих циклів	Технології. 5-6 класи Технології. 7-10(11) класи
22	для всього рівня	Предметно-практичне навчання. 5-11 класи
23	для окремих циклів	Предметно-практичне навчання. 5-6 класи Предметно-практичне навчання. 7-11 класи
24	для всього рівня	Інформатика. 5-10(11) класи
25	для окремих циклів	Інформатика. 5-6 класи Інформатика. 7-10 (11) класи
26	для всього рівня	Основи інформатики. 5-11 класи
27	для окремих циклів	Основи інформатики. 5-6 класи Основи інформатики. 7-11 класи
28	для всього рівня	Здоров'я, безпека та добробут. 5-10 класи (інтегрований курс)
29	для окремих циклів	Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс) Здоров'я, безпека та добробут. 7-10 класи (інтегрований КУПСІ
30	Програми курсів морального спрямування. 5-6 класи	
31	Підприємство і фінансова грамотність. 9-10 класи	
32	Підприємство і фінансова грамотність. 10 клас	
33	Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас	
34	Історія України. Всесвітня історія. 6 клас	
35	Історія України. 7-9 класи	
36	Історія України. 7-10 класи	
37	Всесвітня історія. 7-10 класи	
38	Громадянська освіта. 8 клас	
39	Правознавство. 9 клас	
40	Правознавство 10 клас	
41	для всього рівня	Мистецтво. 5-10 класи (інтегрований курс) Мистецтво. 5-9 класи (інтегрований курс)

42	для окремих циклів	Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс) Мистецтво. 7-10 класи (інтегрований курс) Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)
43	для всього рівня	Музичне мистецтво. 5-10 класи Музичне мистецтво. 5-9 класи
44	для окремих циклів	Музичне мистецтво. 5-6 класи Музичне мистецтво. 7-10 класи Музичне мистецтво. 7-9 класи
45	для всього рівня	Образотворче мистецтво. 5-10 класи Образотворче мистецтво. 5-9 класи Рельєфне малювання. 5-10 класи
46	для окремих циклів	Образотворче мистецтво. 5-6 класи Рельєфне малювання. 5-6 класи Образотворче мистецтво. 7-10 класи Образотворче мистецтво. 7-9 класи Рельєфне малювання. 7-10 класи
47	для всього рівня	Фізична культура. 5-10 класи
48	для окремих циклів	Фізична культура. 5-6 класи Фізична культура. 7-10 класи
49	для всього рівня	Робототехніка. 5-10 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
50	для окремих циклів	Робототехніка. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс) Робототехніка. 7-10 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
51	для всього рівня	STEM. 5-10 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
52	для окремих циклів	STEM. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс) STEM. 7-10 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
53	для окремих циклів	Драматургія і театр. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
54		Драматургія і театр. 7-10 класи (міжгалузевий інтегрований курс)_____
55		Фізика та основи техніки. 7-10 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
56	для всього рівня	Українська жестова мова. 5-6 класи
57	для окремих циклів	Українська жестова мова. 7-10 класи

Перелік навчальних програм та модельних навчальних програм для 5-6 класів (НУШ), обраних у 2023-2024 навчальному році

№ з\п	Навчальний предмет	Модельна навчальна програма	Навчальна програма
1	Українська мова	«Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О.В. та ін.)	Українська мова. 5-6 класи
2	Українська література	«Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т.О. та ін.)	Українська література. 5-6 класи.
3	Англійська мова*	«Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П. та ін.) *	*Англійська мова. 6 клас
4	Українська жестова мова	«Українська жестова мова. 5-6 класи» для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для осіб зі зниженим слухом)» (авт. Біланова О.А., Іващенко Л.Д.)	Українська жестова мова 5-6 класи
5	Зарубіжна література	«Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О. та ін.)	Зарубіжна література 5-6 класи
6	Математика	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Беденко М.В. та ін.)	Математика. 5-6 класи
7	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	«Пізнаємо природу. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д. та ін.)	Пізнаємо природу. 5-6 класи
8	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гущина Н.І., Василяшко І.П.)	Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи
9	Вступ до історії України та громадянської освіти	«Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурлака О.В. та ін.)	Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас
10	Історія України. Всесвітня історія.	Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелещенко Т.В.,	Історія України. Всесвітня історія. 6 клас

		Щупак І.Я.)	
11	Інформатика	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й.Я. та ін.)	Інформатика. 5-6 класи
12	Технології	«Технології. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзинська І.Ю. та ін.)	Технології. 5-6 класи.
13	Інтегрований курс «Мистецтво»	«Мистецтво. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л.М., Просіна О.В.)	Мистецтво. 5-6 класи
14	Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Педан О.С.)	Фізична культура. 5-6 класи

*Навчальна програма з англійської мови для 6 класу розроблена за модельною програмою 5 класу (учні почали вивчати іноземну мову з 2 класу, у 5 класі вивчають англійську мову 4-й рік)

Додаток 8

Відповідно до Типової освітньої програми
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 07.12.2021 № 1317, додаток 18)

Перелік програм з корекційно-розвиткової роботи

№ з/п	Цикли	Назва програми
1	для всього рівня	Розвиток слухового сприймання та формування вимови. 5-10 класи
2	для окремих циклів	Розвиток слухового сприймання та формування вимови. 5-6 класи Розвиток слухового сприймання та формування вимови. 7-10 класи
3	для всього рівня	Лікувальна фізкультура. 5-10 класи Лікувальна фізкультура. 5-11 класи
4	для окремих циклів	Лікувальна фізкультура. 5-6 класи Лікувальна фізкультура. 7-10 класи Лікувальна фізкультура. 7-11 класи
5	для всього рівня	Ритміка. 5-10 класи Ритміка. 5-11 класи
6	для окремих циклів	Ритміка. 5-6 класи Ритміка. 7-10 класи Ритміка. 7-11 класи
7	для всього рівня	Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови. 5-10 класи Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови. 5-11 класи
8	для окремих циклів	Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови. 5-6 класи Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови. 7-10 класи Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови. 7-11 класи

Додаток 9
 відповідно до Типової освітньої програми
 (наказ Міністерства освіти і науки України
 від 12.06.2018 № 627, таблиця 20)

Перелік комплектів навчальних програм для дітей із порушеннями слуху, здобувачів базової середньої освіти спеціального закладу

№ з/п	Назва комплекту навчальних програм
1	Комплект навчальних програм для дітей з порушеннями слуху (для глухих дітей та дітей зі зниженим слухом) для 5-10-х класів (українська мова, українська література, українська жестова мова, зарубіжна література, іноземна мова, історія України, Всесвітня історія, основи правознавства, математика, алгебра, геометрія, природознавство, біологія, географія, фізика, хімія, образотворче мистецтво, мистецтво, трудове навчання, інформатика, основи здоров'я, фізична культура) https://imzo.gov.ua/mon.gov.ua/
2	* Програми для загальноосвітніх навчальних закладів для 5-9 класів (українська мова, українська література, зарубіжна література, іноземна мова, історія України, Всесвітня історія, основи правознавства, математика, алгебра, геометрія, природознавство, біологія, географія, фізика, хімія, образотворче мистецтво, мистецтво, трудове навчання, інформатика, основи здоров'я, фізична культура) https://mon.gov.ua/
3	Програма «Основи християнської етики» для учнів 1-11 класів https://imzo.gov.ua/
4	Програма «Українська народна вишивка» для 8-9 класів https://mon.gov.ua/

Додаток 10

відповідно до Типової освітньої програми
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 12.06.2018 № 627, таблиця 21)

Перелік програм з корекційно-розвиткової роботи для дітей із порушеннями слуху, здобувачів базової середньої освіти спеціального закладу

№ з/п	<p align="center">Назва корекційно-розвиткової програми https://imzo.gov.ua/ mon.gov.ua/</p>
1.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови для глухих дітей» для підготовчих, 1-5 класів загальноосвітніх навчальних закладів зі спеціальною та інклюзивною формами навчання, навчально-реабілітаційних центрів (авт. Федоренко О. Ф., Ломакіна О. М., Васильєва В. В., Юхимович Л. Ф., Аркуша Ю. М.)
2.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови для глухих дітей» для 6-10 класів загальноосвітніх навчальних закладів (спеціальних та з інклюзивним навчанням), навчально-реабілітаційних центрів (Федоренко О. Ф., Васильєва В. В., Юхимович Л. Ф., Ільченко Е. С.)
3.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухового сприймання та формування вимови для дітей зі зниженим слухом» для підготовчих, 1-5 класів загальноосвітніх навчальних закладів зі спеціальною та інклюзивною формами навчання, навчально- реабілітаційних центрів (авт. Федоренко О. Ф., Мала Н. І., Савчук О. О., Москаленко Т. І.)
4.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток слухового сприймання та формування вимови для дітей зі зниженим слухом» для 6-10 класів загальноосвітніх навчальних закладів (спеціальних та з інклюзивним навчанням), навчально-реабілітаційних центрів (Федоренко О. Ф., Автомонова І. В., Різоль М. В., Коноваленко М. В.)
5.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей зі зниженим слухом (Форостян О.І., Шеремет Б. Г., Лещій Н. П., Малій В. М.)
6.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для глухих дітей (Форостян О. І., Шеремет Б. Г., Лещій Н. П., Малій В. М.)

7.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей зі зниженим слухом (Вовченко О. А.)
8.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для глухих дітей (Вовченко О. А.)

Додаток 11

Відповідно до плану виховної роботи
на 2023-2024 навчальний рік

Тематичні тижні КЗСОП «Косівщинська СШ» на 2023-2024 н.р.

№ з/п	Дата	Тематичний тиждень
1.	01.09.23	«Рік навчальний розпочався»
2.	04.09.23 - 08.09.23	«Моя Україна єдина та вільна»
3.	11.09.23 - 15.09.23	«Стоп! Булінг»
4.	18.09.23 - 22.09.23	«Хай буде мир на всій землі»
5.	25.09.23 - 29.09.23	«Козаків звитягу поважаємо, єдність із минулим відчуваємо»
6.	02.10.23 - 06.10.23	«Усе здобувається людською працею»
7.	09.10.23 - 13.10.23	«Красу відчуваємо серцем»
8.	16.10.23 - 20.10.23	Природа рідного краю
9.	30.10.23 - 03.11.23	«Шкідливим звичкам - Ні!»
10.	06.11.23 - 10.11.23	«Безпека на дорозі - безпека життя»
11.	13.11.23 - 17.11.23	«Толерантність - шлях до порозуміння»
12.	20.11.23 - 24.11.23	«Запалимо свічки за єдину Україну»
13.	27.11.23 - 01.12.23	«16 днів проти насильства»
14.	04.12.23 - 08.12.23	Всеукраїнський тиждень права
15.	11.12.23 - 15.12.23	«Безпека життя понад усе»
16.	18.12.23 - 22.12.23	«Різдвяна зірка сходить»
17.	15.01.24 - 19.01.24	Національно патріотичного виховання
18.	22.01.24 - 26.01.24	«Народна пам'ять не згасає»
19.	29.01.24- 02.02.24	«Водно-болотні угіддя на користь людям і природі»
20.	05.02.24 - 09.02.24	Тиждень сприяння здоровому способу життя
21.	12.02.24 - 16.02.24	«Милосердя й доброта - людства два крила»
22.	19.02.24- 23.02.24	«Душу й тіло ми положим за нашу свободу»
23.	26.02.24 - 01.03.24	«Лесине слово у вічність»
24.	04.03.24 - 08.03.24	«Шляхами Кобзаря»
25.	11.03.24 - 15.03.24	Тиждень профорієнтації
26.	18.03.24 -22.03.24	«Ми відповідальні за майбутнє»
27.	01.04.24 - 05.04.24	Тиждень цивільного захисту
28.	08.04.24 - 12.04.24	«Твори добро, бо ти – людина»
29.	15.04.24 - 19.04.24	Тиждень правових знань
30.	22.04.24 - 26.04.24	«Дзвони Чорнобиля»
31.	29.04.24 - 03.05.24	Тиждень ОБЖД
32.	06.05.24 - 10.05.24	Тиждень безпеки дорожнього руху
33.	13.05.24 - 17.05.24	«Народжені у вишиванках»
34.	20.05.24 - 24.05.24	«Поглянь навколо, скільки тут краси»
35.	27.05.24-31.05.24	«Уже дзвіночок літо зустрічає»

Результати наскрізного виховання

	Загальні орієнтири	Початкова школа: портрет випускника	Основна школа: портрет випускника
Відчуваю	Усвідомлюю себе особистістю, причетною до громади, України, Європи та світу	Відчуваю власну цінність, коли допомагаю друзям, батькам, ближнім. Вдячний/ -а іншим за допомогу	Почуваюся цілісною особистістю з власною гідністю, відчуваю потребу бути корисним/ -ою
Відчуваю відповідальність за свої рішення та вчинки	Розумію, що мої дії та рішення мають наслідки, не боюсь помилитися	Відчуваю відповідальність за дії / бездіяльність, свідомий/ -а тог , що моя свобода обмежується свободою інших	Відчуваю відповідальність зате, як навчаюся і як дію у громаді. Змінюю на краще своє життя, життя громади, України
Перебуваю в злагоді із собою та іншими людьми	Зустрічаю різних людей з різними ідеями, сприймаю розмаїття; шукаю те, що об'єднує	Підтримую розмаїття, ціную рівність, запобігаю будь-якій дискримінації, вдаючись до демократичних процедур	Відчуваю обов'язок утверджувати рівність і толерантність як цінності демократичного суспільства, підтримую суспільне розмаїття
Думаю	Маю мету і планую її досягнути	Планую та організую гру, власне навчання, збагачуючи свій досвід	Розумію, що є різні шляхи для досягнення мети. Долаю перешкоди, знаходжу вихід із різних ситуацій
Пізнаю і осмислюю світ	Цікавлюся навколишнім світом, розвиваю свою допитливість	Осмишлюю, оцінюю, узагальнюю суспільні і природні явища	З'ясовую взаємозв'язки між суспільними і природними явищами і роблю з цього обґрунтовані висновки

Мислю творчо	Уявляю, мрію, фантазую; вчуся ризикувати в творчості	Продукую цікаві гіпотези/ передбачення для вирішення природничих і суспільних проблем	Творчо і гнучко використовую різні стратегії для вирішення проблемних ситуацій
Люблю читати	Відкриваю світ книги — вдома, у класі, бібліотеці, книгарні, в Інтернеті. Обдумую прочитане і ділюся враженнями	Маю потребу в читанні. Проектую прочитане на життєві ситуації, дискутую	Усвідомлюю цінність читання – для задоволення, спілкування, здобуття інформації, зростання як особистості. Критично ставлюся до прочитаного
критично мислю і відповідально використовую інформацію	Розумію, що інформація може допомогти або нашкодити. Знаходжу потрібну мені інформацію для навчання та спілкування	Відповідально користуюся інформаційними ресурсами. Відбираю і використовую інформацію з різних джерел, критично оцінюю її, виокремлюючи надійну і достовірну	Оцінюю відомості і дані, використовуючи їх для вирішення конкретних індивідуальних і суспільно значущих проблем. Розпізнаю маніпуляції та протистою їм
Дію	Дбаю про себе, своє здоров'я і безпеку	Дотримуюся правил гігієни. Поводжуся безпечно, мандруючи, граючись і навчаючись.	Займаюся фізичною культурою, спортом, допомагаю в праці. Беру участь у туристичних мандрівках. Реагую відповідно до ступеню небезпеки
Дбаю про довкілля	Не завдаю шкоди довкіллю, допомагаю зберегти природу, турбуюся про тварин	Виконую різні ролі в групі для вирішення екологічних проблем	Об'єдную однодумців для реалізації проектів зі збереження довкілля
Співпрацюю	Працюю самостійно і в групі однолітків, розумію цінність спільної праці	Виконую різні ролі в групах для вирішення суспільних проблем	Ініціюю і реалізую соціальні громадські проекти.

Розкриваю себе у праці і творчості	Переконаний/ -а у своїй обдарованості, виявляю її через малюнки, саморобки, танець, музику тощо	Виявляю свої таланти, здібності та вміння і демонструю їх у праці та творчості. Виражаю свої почуття, думки і переживання мовними і немовними засобами	Знаходжу своє місце у світі професій, творчих занять, зацікавлень, приношу користь і отримую від цього задоволення
------------------------------------	---	--	--